

„Службени гласник РС“, бр. 68/2016

ТРЕЋЕ ОДЕЉЕЊЕ

ПРЕДМЕТ БУГАРИЋ против СРБИЈЕ

(Представка број 62208/13)

ПРЕСУДА

СТРАЗБУР

19. април 2016. године

Ова пресуда може бити предмет редакцијске измене.

У предмету Бугарић против Србије,

Европски суд за људска права (Треће одељење), на заседању Одбора у саставу:

Helena Jäderblom, *председник,*

Dmitry Dedov,

Branko Lubarda, *судије,*

и Stephen Philips, секретар Одељења,

После већања на затвореној седници одржаној 22. марта 2016. године,

Доноси следећу пресуду, која је усвојена тог дана:

ПОСТУПАК

1. Предмет је формиран на основу представке (број 62208/13) против Републике Србије коју је 25. септембра 2013. године Суду поднела, према члану 34. Конвенције за заштиту људских права и основних слобода (у даљем тексту: „Конвенција”) српска држављанка, госпођа Зорица Бугарић („подносиатељка представке”).

2. Подносиатељку представке заступао је господин Р. Маринковић, адвокат из Новог Пазара. Владу Србије (у даљем тексту: „Влада”) заступао је њен заступник, госпођа В. Родић.

3. Представка је 16. септембра 2014. године достављена Влади.

4. Влада је ставила примедбу на разматрање представке од стране Одбора. Пошто је размотрио ову примедбу, Суд је одбацује.

ЧИЊЕНИЦЕ

I. ОКОЛНОСТИ ПРЕДМЕТА

5. Подносиатељка представке рођена је 1957. године и живи у Новом Пазару.

6. Она је била запослена у ДП „Рашка холдинг компанија” АД, друштвеном предузећу из Новог Пазара (у даљем тексту: „дужник”).

A. Парнични поступак који је подносиатељка представке покренула

7. Општински суд у Новом Пазару је 30. јуна 2004. године, 25. септембра 2009. године и 21. децембра 2009. године наложио дужнику да подносиатељки представке исплати одређене износе на име неисплаћених зарада и доприноса за социјално осигурање, заједно са трошковима парничног поступка. Ове пресуде су постале правоснажне 15. септембра 2004. године, 20. октобра 2009. године и 5. октобра 2010. године.

8. Општински суд у Новом Пазару је 5. октобра 2004. године и 11. јула 2011. године, на захтев подносиатељке представке, наложио извршење наведених пресуда; он је даље наложио дужнику да подносиатељки представке исплати трошкове извршења.

B. Статус дужника

9. Привредни суд у Краљеву је 11. септембра 2013. године покренуо претходни стечајни поступак против дужника.

10. Исти суд је 25. октобра 2013. године покренуо стечајни поступак против дужника.

11. Стечајни поступак је још у току.

II. РЕЛЕВАНТНО ДОМАЋЕ ПРАВО И ПРАКСА

12. Релевантно домаће право које се односи на статус друштвених предузећа, као и извршне и стечајне поступке, изнето је у предметима *Р. Качапор и друге подносиоце представке против Србије*, бр. 2269/06, 3041/06, 3042/06, 3043/06, 3045/06 и 3046/06, ст. 57–64. и 71–76, 15. јануар 2008. године и *Јовичић и други против Србије* (одлука), број 37270/11, ст. 88–93, 15. октобар 2013. године. Надаље, судска пракса Уставног суда у вези са друштвеним предузећима, заједно са релевантним одредбама о уставном обештећењу изнета је у одлуци о допуштености у предмету *Маринковић против Србије* (одлука), број 5353/11, ст. 26–29. и 31–44, 29. јануар 2013. године, пресуди у предмету *Маринковић против Србије*, број 5353/11, ст. 29–31, 22. октобар 2013. године и одлуци у предмету *Феризовић против Србије* (одлука), број 65713/13, ст. 12–17, 26. новембар 2013. године.

ПРАВО

I. НАВОДНЕ ПОВРЕДЕ ЧЛАНА 6. СТАВ 1. И ЧЛАНА 13. КОНВЕНЦИЈЕ И ЧЛАНА 1. ПРОТОКОЛА БРОЈ 1 УЗ КОНВЕНЦИЈУ

13. Подносиоца представке се притуживала због пропуста Тужене државе да изврши правоснажне пресуде донете у њену корист и због непостојања делотворног правног лека с тим у вези. Она се позвала на члан 6. став 1. и члан 13. Конвенције, као и члан 1. Протокола број 1, који у релевантном делу гласе како следи:

Члан 6. став 1.

„Свако, током одлучивања о његовим грађанским правима и обавезама или о кривичној оптужби против њега, има право на правичну и јавну расправу у разумном року пред независним и непристрасним судом, образованим на основу закона”.

Члан 1. Протокола број 1

„Свако физичко и правно лице има право на неометано уживање своје имовине. Нико не може бити лишен своје имовине, осим у јавном интересу и под условима предвиђеним законом и општим начелима међународног права.

Претходне одредбе, међутим, ни на који начин не утичу на право државе да примењује законе које сматра потребним да би регулисала коришћење имовине у складу с општим интересима или да би обезбедила наплату пореза или других дажбина или казни”.

Члан 13.

„Свако коме су повређена права и слободе предвиђени у овој Конвенцији има право на делотворан правни лек пред националним властима, без обзира на то да ли су повреду извршила лица која су поступала у службеном својству”.

А. Допуштеност

14. Влада је сматрала да представку треба прогласити недопуштеном због пропуста подносиоце представке да исцрпи делотворне домаће правне лекове. Влада се позвала на праксу Суда, и то на предмет *Маринковић*, цитиран у горњем тексту, и истакла да, будући да је против дужника покренут стечајни поступак 11. септембра 2013. године, подносиоце представке требало да поднесе уставну жалбу пре подношења представке Суду.

15. Подносиоце представке се са тим није сложила.

16. Суд је већ одлучивао да би у вези са неизвршењем правоснажних пресуда донетих против друштвених предузећа у поступку стечаја и/или оних која су престала да постоје, уставну жалбу требало, у начелу, сматрати делотворним правним леком у односу на све представке поднете од 22. јуна 2012. године, па надаље (види *Маринковић* (одлука), цитирана у горњем тексту, став 59.).

17. У овом предмету, Суд примећује да је подносиоце представке поднела своју представку 25. септембра 2013. године, дакле пре формалног започињања стечајног поступка против дужника (види став 10. у горњем тексту).

18. Суд сматра да подносиоце представке није имала обавезу да употреби уставно обештећење пре обраћања Суду. Суд, према томе, одбацује примедбу Владе с тим у вези.

19. Пошто притужба подносиоце представке није ни очигледно неоснована у смислу члана 35. став 3 (а) Конвенције, нити недопуштена по неком другом основу, представка се мора прогласити допуштеном.

Б. Основаност

20. Суд примећује да правоснажне пресуде донете у корист подносиоце нису извршене до данас.

21. Суд примећује да је често утврдио повреде члана 6. став 1. Конвенције и/или члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију у случајевима који покрећу питања слична онима покренутим у предметном случају (види *Р. Качапор и друге*, цитирана у горњем тексту, ст. 115–116. и 120; *Црнишанин и друге против Србије*, бр. 35835/05, 43548/05, 43569/05 и 36986/06, ст. 123–124. и 133–134, 13. јануар 2009. године; *Раишевић и Милуновић против Србије*, бр. 1789/07 и 28058/07, ст. 74. и 79, 31. мај 2011. године; и *Адамовић против Србије*, број 41703/06, став 41, 2. октобар 2012. године).

22. Пошто је размотрио сав материјал који му је достављен, Суд сматра да Влада није изнела ниједну чињеницу или убедљив аргумент који би могли да га убеди да у овом предмету донесе другачији закључак. Према томе, дошло је до повреда члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију.

23. Пошто је донео овај закључак, Суд сматра да није неопходно да разматра суштински исту притужбу према члану 13. Конвенције (види, уз одговарајуће измене, *Kin-Stib и Мајкић против Србије*, број 12312/05, став 90, 20. април 2010. године).

II. ПРИМЕНА ЧЛАНА 41. КОНВЕНЦИЈЕ

24. Члан 41. Конвенције прописује:

„Када Суд утврди прекршај Конвенције или протокола уз њу, а унутрашње право Високе стране уговорнице у питању омогућава само делимичну одштету, Суд ће, ако је то потребно, пружити правично задовољење оштећеној странци.”

А. Штета, трошкови

25. Подносиатељка представке је тражила да се држави наложи да јој исплати, из сопствених средстава: (i) суме досуђене правоснажним пресудама донетим у њену корист; (ii) 5.500 евра (ЕУР) на име нематеријалне штете; (iii) непрецизирани износ на име трошкова пред Судом.

26. Влада је оспорила ове захтеве.

27. С обзиром на повреде утврђене у овом предмету и своју праксу (види *Р. Качанор и друге подносиатељке представке*, цитирану у горњем тексту, ст. 123–26, и *Црнишанин и друге*, цитирану у горњем тексту, став 139.), Суд сматра да се захтев подносиатељке представке за накнаду материјалне штете у вези са исплатом преосталог дуга према пресуди мора усвојити. Влада, према томе, мора да подносиатељки представке исплати износе досуђене правоснажним домаћим пресудама донетим 30. јуна 2004. године, 25. септембра 2009. године и 21. децембра 2009. године, као и трошкове извршног поступка, умањене за износе који су можда већ исплаћени у односу на наведене пресуде.

28. Суд даље заузима став да је подносиатељка представке претрпела одређену нематеријалну штету због утврђених повреда која се не може исправити тиме што ће Суд само утврдити повреду (види *Радовановић*, цитирана у горњем тексту, став 39.). С обзиром на своју праксу (*Стошић против Србије*, број 64931/10, ст. 66–68, 1. октобар 2013. године), Суд подносиатељки представке досуђује 2.000 евра. Ова сума треба да покрије нематеријалну штету и трошкове.

Б. Затезна камата

29. Суд сматра да је примерено да затезна камата буде заснована на најнижој каматној стопи Европске централе банке уз додатак од три процентна поена.

ИЗ ТИХ РАЗЛОГА, СУД, ЈЕДНОГЛАСНО,

1. *Проглашава* представку допуштеном;

2. *Утврђује* да је дошло до повреда члана 6. став 1. Конвенције и члана 1. Протокола број 1 уз Конвенцију;

3. *Утврђује* да нема потребе да се посебно разматра притужба према члану 13. Конвенције;

4. Утврђује

(а) да Тужена држава исплати подносиоци представке, из сопствених средстава и у року од три месеца, износе досуђене судским пресудама донетим у њену корист, умањене за износе који су можда већ исплаћени с тим у вези;

(б) да Тужена држава исплати подносиоци представке, у истом периоду, 2.000 евра (две хиљаде евра) на име нематеријалне штете, трошкова, заједно са порезом који се може наплатити подносиоци представке, који ће се претворити у локалну валуту, по курсу важећем на дан измирења;

(в) да по истеку горе наведена три месеца до исплате, треба платити обичну камату на горе наведене износе по стопи која је једнака најнижој каматној стопи Европске централне банке у законском периоду уз додатак од три процентна поена;

5. *Одбија* преостали део притужбе подносиоци представке за правично задовољење.

Састављено на енглеском језику и достављено у писаној форми на дан 19. априла 2016. године, у складу са правилом 77 ст. 2. и 3. Пословника Суда.

Stephen Philips
Секретар

Helena Jäderblom
Председник